

УКРАЇНЬСЬКА БІБЛІОТЕЧНА АСОЦІАЦІЯ

Всеукраїнський день бібліотек: новий формат

Методичні рекомендації для регіональних відділень
і колективних членів Української бібліотечної асоціації

КИЇВ – 2010
«Самміт-Книга»

УДК 021:379.8](072)

ББК 78.3я7

В 85

Всеукраїнський день бібліотек: новий формат: метод. рекомендації для регіон. від-нь і колектив. членів Укр. бібл. асоц. / Укр. бібл. асоц. ; авт.-уклад. Попова Н.Ф. ; редкол.: Пашкова В.С., Сошинська Я.Є., Шевченко І.О. – К. : Самміт-Книга, 2010. – 51 с.

Методичні рекомендації розкривають сутність нового формату відзначення Всеукраїнського дня бібліотек, розробленого Українською бібліотечною асоціацією. У виданні подано кращий зарубіжний і вітчизняний досвід відзначення Дня бібліотек, запропоновано перелік акцій, які можуть бути проведені у всеукраїнському масштабі, розкрито методику їх організації.

The All-Ukrainian Library Day: the New Format : Guidelines for the Regional Chapters and Collective Members of the Ukrainian Library Association ; Author : N. Popova ; Editorial Board : V. Pashkova, Ya. Soshynska, I. Shevchenko. – Kyiv : Sammit-Knyha, 2010. – 51 p.

Guidelines developed by the Ukrainian Library Association provide the new format for celebration of the All-Ukrainian Library Day. Guidelines include the best foreign and Ukrainian practices of the Library Day celebration, the list of events, which may be held nationwide and the way of their organization.

Рекомендовано до друку Президією Української бібліотечної асоціації, протокол №7 від 14 вересня 2010 р.

Автор-укладач: Попова Н.Ф.

Редакційна колегія: Пашкова В.С., Сошинська Я.Є., Шевченко І.О.

Відповідальна за випуск: Сошинська Я.Є.

Видано за фінансової підтримки Ради Міжнародних Наукових Досліджень та Обмінів (IREX), програма «Бібліоміст».

ISBN 978-966-7889-61-6

© Українська бібліотечна асоціація, 2010
© Автор-укладач, редакційна колегія, 2010
© «Самміт-Книга», 2010

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Відзначення Дня бібліотек у різних країнах	5
1.1. Національні тижні бібліотек у Сполучених Штатах Америки.....	6
1.2. День бібліотек у Німеччині	12
1.3. Загальноросійський день бібліотек.....	17
1.4. День бібліотек у Республіці Білорусь.....	18
1.5. Міжнародний день шкільних бібліотек	19
Розділ 2. Відзначення Дня бібліотек в Україні	22
2.1. Новий формат Всеукраїнського дня бібліотек	25
2.2. Рекомендації секції директорів ОУНБ Української бібліотечної асоціації щодо проведення загальноукраїнських акцій до Всеукраїнського дня бібліотек 2010 року.....	27
2.3. Пропозиції Української бібліотечної асоціації щодо відзначення Всеукраїнського дня бібліотек спільно з громадою	29
Список літератури про День бібліотек	34
<i>Додаток 1. 30 вересня – Всеукраїнський день бібліотек: прес-реліз.....</i>	<i>38</i>
<i>Додаток 2. Лист міському Голові / Голові районної державної адміністрації.....</i>	<i>40</i>
<i>Додаток 3. Вітання з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек.....</i>	<i>41</i>
<i>Додаток 4. Лист-звернення мера чи іншої офіційної особи до громади з нагоди святкування Тижня бібліотек</i>	<i>43</i>
<i>Додаток 5. Розширюючи своє бачення: бібліотеки та бібліотекарі у глобальному суспільстві</i>	<i>44</i>
<i>Додаток 6. Як організувати флеш-моб.....</i>	<i>46</i>
<i>Додаток 7. Круглий стіл «Роль та місце бібліотеки в громаді»...</i>	<i>48</i>
<i>Додаток 8. Стоп-кадр: один день з життя бібліотеки.....</i>	<i>49</i>

Вступ

30 вересня в Україні відзначається Всеукраїнський день бібліотек. Це свято вже стало звичним для бібліотекарів, а от його потенціал як приводу та засобу привернення уваги суспільства до бібліотек, підвищення їхнього іміджу, використовується все ще недостатньо.

Між тим, привернення уваги влади, громадськості, бізнесу до важливої ролі бібліотек у наш час сприяє підвищенню їхнього престижу, покращенню фінансування і, відповідно, допомагає бібліотекам розширити доступ до інформації та бібліотечних фондів, впроваджувати нові сервіси та пропонувати суспільству інформаційні продукти більш високої якості.

Тож Президія Української бібліотечної асоціації виступила з ініціативою відзначення Всеукраїнського дня бібліотек у *новому форматі*, у виробленні якого українська бібліотечна громадськість спиралася б на прогресивний світовий досвід та на інноваційні ідеї, запропоновані колективними та індивідуальними членами Асоціації.

Варто наголосити на лідерській позиції УБА в організації святкування у загальнонаціональному масштабі. Адже саме Президія Асоціації визначає на конкурсних засадах девіз, під яким проходять бібліотечні акції у поточному році: у 2009 р. – «Бібліотек@ – твоє вікно у світ»; у 2010 р. – «Бібліотек@ – світ нових можливостей», у розвиток попередньої теми. Асоціація пропонує акції, які будуть проведені у всеукраїнському масштабі. При цьому регіональні відділення і осередки УБА та бібліотеки мають повну свободу творчості у їхній реалізації. Асоціація також пропонує єдиний дизайн та стилістику в оформленні рекламно-інформаційної продукції з тим, щоб сформувати цілісний образ свята як *всеукраїнського*.

Розділ 1.

Відзначення Дня бібліотек у різних країнах

Дні бібліотек відзначають у багатьох країнах світу і ознайомлення з досвідом колег може стати у нагоді при виробленні нового формату його святкування в Україні.

Програмою «Бібліоміст» у 2009 р. було проведено форум «До Всеукраїнського дня бібліотек: залучення інвестицій у бібліотеку – найкраща підтримка країни та громадян під час економічної кризи»¹. У свої дописах учасники форуму ділилися власним досвідом проведення успішних акцій до Дня бібліотек та інформували про зарубіжний досвід.

Зокрема, низку прикладів щодо святкування Тижня бібліотек у зарубіжних країнах наведено у повідомленні «Деякі факти щодо святкування Тижня бібліотек у зарубіжних країнах» В. С. Пашковою². Ці та інші приклади, що використані в цьому виданні, опубліковані у монографії:

Пашкова В. С. Національні бібліотечні асоціації, 1876-2008 : монографія / В. С. Пашкова. – Х. : Акта, 2009. – 336 с., а також у повідомленнях В.С.Пашкової на блозі «Творчість та інновації в українських бібліотеках» УБА та Центру інформаційних ресурсів Посольства США в Україні.

Йдеться про те, що Національні тижні бібліотек започаткували в США 1957 р. Потім їх почали проводити в інших країнах – Великобританії, Австралії, Новій Зеландії, Канаді.

Наприклад, Бібліотечна асоціація **Великобританії** спільно з іншими організаціями та установами почала організовувати Національні тижні бібліотек наприкінці 1960-х рр. Тижні сприяли

¹ Доступ до ресурсу: <http://bibliomist.org/forum/viewforum.php?f=3&sid=64d6f9717f9675714b23314f734ea629>

² Доступ до ресурсу: <http://bibliomist.org/forum/viewtopic.php?f=3&t=6&sid=64d6f9717f9675714b23314f734ea629>

покращанню іміджу бібліотеки та бібліотекаря, показуючи відкритість бібліотек, їх готовність до співпраці. В цей час були досягнуті певні успіхи в отриманні фінансування, комплектуванні фондів, книговидачі, зростання кількості бібліотечних працівників та рівня їхньої заробітної платні. Проведення Національних тижнів бібліотек великою мірою сприяло розумінню проблем бібліотек в англійському суспільстві. Але фінансові проблеми завадили проведенню подібних акцій на регулярній основі. Тож їх проведення було поновлене вже у 1990-х рр.

В **Австралії** організацією і проведенням Тижня бібліотек займався спеціальний комітет, серед членів якого були представники Австралійської бібліотечно-інформаційної асоціації, освітяни, письменники, книговидавці. Цей комітет організував і координував роботу регіональних комітетів, що діяли на основі отримання грантів, праці добровольців, самофінансування. Видавалися та продавалися наочні матеріали про бібліотеки, плакати тощо. У ХХІ ст. тиждень бібліотек у Австралії перетворили на “Тиждень бібліотек та інформації”. Ним почала опікуватися Бібліотечно-інформаційна асоціація Австралії. 2005 р. відмовилися від обрання певної теми. Але його мета залишилася тією ж: сприяти обізнаності щодо цінності бібліотек, інформаційних служб та інформаційних працівників в Австралії. Асоціація готує необхідні наочні та рекомендаційні матеріали, з якими можна ознайомитися на її веб-сайті.

До речі, саме наприкінці 1990-х рр. Дні бібліотек були встановлені як свято на державному рівні і у країнах пострадянського простору, зокрема, в Україні, Росії, Білорусі. Розглянемо досвід зарубіжних країн більш детально.

1.1. Національні тижні бібліотек у Сполучених Штатах Америки

У США Національні тижні бібліотек відбуваються щорічно, нагромачуючи позитивний досвід їхньої організації. Тож й інші країни багато у чому наслідували американський досвід, найвагомішими характеристиками якого є:

- створення комітету з проведення тижня, до якого входять, крім представників національної бібліотечної асоціації та інших бібліотекарів, представники книжкової торгівлі, автори книг, книговидавці;

- вибір певної актуальної для суспільства і книгозбірень теми, визначення гасла, створення символу тижня;

- залучення фінансової підтримки.

У 2010 р. Тиждень бібліотек у США пройшов 11-18 квітня під девізом “Громади процвітають у в@шій бібліотеці” (“Communities thrive @ your library”). У програмі святкування були різноманітні заходи в книгозбірнях усіх типів і видів; здійснювалось широке висвітлення бібліотечної тематики в медіа, залучення представників уряду та громад. Крім того, Американська бібліотечна асоціація під час Тижня бібліотек здійснила низку масштабних тематичних акцій: 12 квітня відбулось оприлюднення звіту «Стан американських бібліотек»; 13 квітня було організоване святкування Національного дня працівників бібліотек (National Library Workers Day). У багатьох книгозбірнях цього дня працівники отримали листівку або електронного листа від директора чи голови наглядової ради зі словами вдячності і побажаннями успіхів. В одній із бібліотек кожен працівник отримав зроблену від руки листівку із написом: «Ви – справжній скарб для бібліотеки та громади!», а в іншій – з написом: «Поцілунки і обійми – від адміністрації».

На веб-сайтах багатьох книгозбірень заохочують користувачів прийти й подякувати своєму улюбленому бібліотекареві, а також номінувати найкращого бібліотекаря на звання «Зірка Національного дня працівників бібліотек» (цю акцію організувала Американська бібліотечна асоціація з партнерами). У деяких бібліотеках працівники самі номінують своїх колег на отримання нагороди за внесок, який є більшим, ніж просте виконання своїх службових обов’язків.

A blue diagonal banner with the text "National Library Week" in white, slanted upwards from left to right.

А нагородою є сертифікати на 10 доларів, отримані від місцевого бізнесу, або квитки на цікаву виставу.

В одній із американських книгозбірень кожному бібліотекарю вручили по частині пазла, який той міг розфарбувати, як йому заманеться, або написати на ньому щось, а потім під час спільного сніданку з тих пазлів склали символічну картину, яка символізувала єдність бібліотечної родини й важливу місію, яку виконують бібліотекарі – всі разом.

Наступного дня, 14 квітня 2010 р., Палата представників Конгресу США ухвалила рішення щодо підтримки «Національного тижня бібліотек». Того ж дня вперше проводився запланований як щорічний Національний день книгомобілів (National Bookmobile Day), а офіс інтелектуальної свободи випустив список «Десять книжок, які найчастіше цензурувалися 2009 року».

15 квітня в США відбувся День підтримки читання підлітків (Support Teen Literature Day). Крім того, весь квітень в США відзначається Місячник шкільних бібліотек (School Library Month).

Національний тиждень бібліотек США у 2011 р. пройде 10-16 квітня, його темою визначено: «Створіть свою власну історію @ у Вашій бібліотеці» – Create your own story @ your library.³

Варто зауважити, що загальнонаціональні дії Американської бібліотечної асоціації на підтримку бібліотек не обмежуються проведенням Національного тижня бібліотек. Так, 29 червня 2010 р. відбувся Національний день адвокати бібліотек (National Library Advocacy Day). У цій акції брали участь представники із 50 штатів та округу Вашингтон, які об 11-й годині зібралися у парку біля Капітолію, щоб заслухати виступи на захист бібліотек, поспілкуватися з пресою, а потім – зустрітися із членами Конгресу, сенаторами та їх співробітниками.

³ Джерело: <http://www.ala.org/ala/conferencesevents/celebrationweeks/natlibraryweek/index.cfm>

Повертаючись до досвіду Національних тижнів бібліотек у США, слід відзначити, що дуже важливою для їх успішного проведення є робота з медіа. Так, наприкінці 1990-х рр. кампанія, спрямована на підвищення престижу бібліотеки, велася під гаслом: «Бібліотека змінює життя». Асоціація опитувала найпопулярніших в США людей – видатних політичних діячів, діячів культури та мистецтв, письменників, науковців, спортсменів про роль, що відіграла бібліотека в їхньому житті та професійному становленні. Ці матеріали широко висвітлювалися в пресі, на телебаченні. Серед опитаних у 1996 р. був і президент країни Б. Клінтон, інтерв'ю з ним було вміщено в журналі Асоціації.

З ініціативи Американської бібліотечної асоціації в травні 1996 р. Всесвітня служба новин ABC підготувала і транслювала передачу про відкриття нових бібліотек. В зверненні, що було розповсюджено через Інтернет, Американська бібліотечна асоціація пропонувала бібліотекарям телефонувати та писати в редакцію з коментарями і відгуками на передачу.

2001 р. Американська бібліотечна асоціація розпочала широкомасштабну кампанію “За американські бібліотеки”, яка передбачала активну просвітницьку діяльність серед громадськості щодо внеску бібліотек у розвиток суспільства. 2007 р. було ухвалено рішення про створення спеціальної структури Асоціації – Офісу популяризації бібліотек. Він покликаний розробляти ресурси для книгозбірень усіх типів і видів, організовувати навчання, розвивати мережу партнерства, координувати роботу з питань популяризації бібліотек у суспільстві.

Офіс веде також веб-сайт Американської бібліотечної асоціації “Я люблю бібліотеки” (Ilovelibraries.org), який призначений для широкого загалу. Сайт акумулює дані про книгозбірні США, корисні та цікаві для громадян, зокрема, вміщує рекомендаційні списки та рецензії на нові книги, популяризує видання та аудіо-матеріали, які отримали нагороду Асоціації, інформує про “Тиждень забороненої книжки”, “Тиждень юнацького читання” тощо. Через цей сайт можна зв'язатися із членами Конгресу США, щоби висловити свої побажання щодо удосконалення законів, дотичних до книго-

збірень, та з інших питань. Мета цього сайту – залучити до руху з популяризації бібліотек широку громадськість.

Бібліотеки США широко залучають до проведення святкових заходів з нагоди Дня бібліотек заклади-партнери, що додає їм привабливості в очах відвідувачів. Наприклад, бібліотеки штату Оклахома у 2009 р. святкували День Бібліотек спільно з Природничим Музеєм Оклахоми ім.Сема Нобла: кожен відвідувач музею, який мав читацький квиток будь-якої з місцевих бібліотек, а також члени їх сімей, у цей день отримали можливість відвідати музей безкоштовно.

Цікаву ідею реалізувала Державна бібліотека штату Нью-Джерсі та Бібліотечна асоціація м.Нью-Джерсі, провівши у 2009 р. два дні «Стоп-кадр». Ініціативна група попросила працівників бібліотек з усього штату задокументувати у вигляді статистики, історій та фотографій «один день з життя бібліотеки». Зібравши таку інформацію, вони отримали переконливі дані, які засвідчили щоденний позитивний вплив бібліотек на життя членів громади у кожній частині штату.

Учасники використали результати, отримані під час днів «Стоп-кадр», для зусиль з адвокасії, спрямованих на мерів міст і членів міських рад, опублікували звіти у місцевих газетах, щоб поділитися новинами з законодавцями і громадою. Також вони створили веб-сторінку, присвячену ініціативі «Стоп-кадр». Центральна бібліотека штату Нью-Джерсі розробила плакат з презентацією результатів «Стоп-кадру» і полотняну сумку з надрукованими відгуками відвідувачів бібліотеки про користь закладу. Усе це було надіслане кожному посадовцю у штаті Нью-Джерсі, а також потенційним спонсорам і партнерам.

Використані джерела:

1. **Libraries** celebrate National Library Week 2010 [Electronic resource]. – Access to document : http://www.ala.org/ala/newspresscenter/news/pressreleases2010/april2010/libnlw_pio.cfm (Accessed : 2010. – Aug. 21).

2. **Library Advocacy Day** [Electronic resource] / by ALA, Washington. – Access to document : <http://vimeo.com/8576264> (Accessed : 2010. – Aug. 29).
3. **Заваліна О.** Американський досвід та приклади святкування Дня Бібліотек [Електронний ресурс] / Оксана Заваліна. – Доступ до документу: <http://bibliomist.org/forum/viewtopic.php?f=3&t=4&sid=64d6f9717f9675714b23314f734ea629> (Доступ : 2010. – 5 серп.).
4. **Пашкова В. С.** Національні бібліотечні асоціації, 1876-2008 : монографія / В. С. Пашкова. – Х. : Акта, 2009. – 336 с.
5. **Пашкова В. С.** Деякі факти щодо святкування Тижня бібліотек у зарубіжних країнах [Електронний ресурс] / В. С. Пашкова. – Доступ до документу : <http://bibliomist.org/forum/viewtopic.php?f=3&t=6&sid=64d6f9717f9675714b23314f734ea629> (Доступ : 2010. – 5 серп.).
6. **Тиждень бібліотек у США** [Електронний ресурс]. – Доступ до документу: <http://libinnovate.wordpress.com/2010/04/09/%d1%82%d0%b8%d0%b6%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%8c-%d0%b1%d1%96%d0%b1%d0%bb%d1%96%d0%be%d1%82%d0%b5%d0%ba-%d1%83-%d1%81%d1%88%d0%b0/> (Доступ : 2010. – 15 серп.).
7. **13 квітня бібліотекарі США святкують Національний день працівників бібліотек** [Електронний ресурс]. – Доступ до документу: <http://libinnovate.wordpress.com/2010/04/13/13-%d0%ba%d0%b2%d1%96%d1%82%d0%bd%d1%8f-%d0%b1%d1%96%d0%b1%d0%bb%d1%96%d0%be%d1%82%d0%b5%d0%ba%d0%b0%d1%80%d1%96-%d1%81%d1%88%d0%b0-%d1%81%d0%b2%d1%8f%d1%82%d0%ba%d1%83%d1%8e%d1%82%d1%8c-%d0%bd%d0%b0/> (Доступ : 2010. – 27 серп.).

1.2. День бібліотек у Німеччині

У Федеративній Республіці Німеччині День бібліотек було проголошено Німецькою Літературною Конференцією (die Deutsche Literaturkonferenz) 24 жовтня 1995 р. Відтоді цього дня бібліотеки по всій Німеччині організовують особливі заходи та акції, що пропагують їх роль у поширенні знань, інформаційному забезпеченні та культурному розвитку суспільства. Вибір дати для відзначення Дня бібліотек Німеччини, звичайно, не був випадковим: 24 жовтня 1828 р. Карл Бенжамін Пройскер заснував у м. Гросенгайн (Саксонія) шкільну бібліотеку для учителів та учнів, яка в 1832 р. була реорганізована у першу публічну бібліотеку Німеччини.

Саме до цього дня з 1996 р. приурочене вручення Німецькою Літературною Конференцією медалі Карла Пройскера як визнання значних заслуг особи чи інституції у розвитку бібліотекознавства, в галузі літератури, книговидавання, книжкової торгівлі, видатного вкладу в діяльність публічних бібліотек. Наприклад, у 2009 р. цією медаллю була нагороджена Маріон Шульц, бібліотекар з м.Бремен, за створення бази даних про письменниць Німеччини повоєнного часу та проведене в ході цієї фундаментальної праці дослідження їхньої літературної творчості.

Професійна громадська організація Німецька Бібліотечна Спілка – НБС (Deutsche Bibliotheksverband – DBV) визначає також бібліотеку, яку нагороджують цього дня спеціальною відзнакою – «Бібліотека року», за візрцеву та ефективну роботу на бібліотечній ниві. У логотипі цієї відзнаки поєднано основний елемент НБС (стилізоване зображення розгорнутих книг) та корону – як знак особливого визнання. Вже відома бібліотека, яка отримає цю відзнаку в 2010 р., – це бібліотека університету Констанц⁴.

⁴ Детально про відзнаку та бібліотеки, що її здобули: <http://www.bibliotheksverband.de/dbv/auszeichnungen/bibliothek-des-jahres.html>

До 2008 р. регіональні спілки НБС обирали власні девізи проведення Дня бібліотек та розробляли окремі програми. Так, у 2006 р. бібліотеки Баварії запрошували відвідати Першу бібліотечну ніч, книгозбірні Баден-Вюртембергу пропонували взяти участь у заходах під девізом «Бібліотеки відкривають світи», у Хемніці можна було потрапити на «Читання, довше на 10%», а в Магдебурзі заходи Дня бібліотек відбувались за програмою «Запрошення до Бібліо-Теки». У 2007 р. заходи баварських бібліотек відбувались під девізом «Для нічних дослідників і мрійників», а в Брандербурзі стартувала іміджева кампанія «Створи своє майбутнє».

До участі у заходах Дня бібліотек запрошуються політики та інші офіційні особи найвищого рівня. Так, у 2007 р. одним із важливих заходів Дня бібліотек було урочисте відкриття бібліотеки Анни-Амалії у Веймарі, участь у якому взяв Президент ФРН Хорст Кьолер. Підкреслюючи важливу роль бібліотек для сучасного суспільства, він зазначив: «Німецькі бібліотеки – і саме усі, від висококваліфікованої дослідницької бібліотеки до маленької бібліотеки міського району – це необхідний фундамент у нашому суспільстві знань та інформаційному суспільстві».

Вже третій рік поспіль відзначення Дня бібліотек відбувається у загальнонімецькому масштабі за єдиним девізом, протягом цілого тижня наприкінці жовтня, а його проведення у всій країні координується Національною Бібліотечною Спілкою. В 2009 р. така тижнева акція мала назву «Німеччина читає. Місце зустрічі – бібліотека» („Deutschland liest. Treffpunkt Bibliothek“) і відбулась із великим успіхом, завершившись загальнонаціональним Днем читання вголос.

У 2010 р. НБС протягом 24-31 жовтня проводитиме Тиждень Дій «Місце зустрічі – бібліотека». Девіз цієї акції – «Інформація має багато облич» (Information hat viele Gesichter), вона проходить за підтримки Федерального міністерства освіти та наукових досліджень (das Bundesministerium für Bildung und Forschung geförderte). Тисячі заходів відбудуться у тисячах бібліотек – стверджується на плакаті та книжковій закладці, дизайн яких уже розроблено та опубліковано у форматі pdf на спеціальній веб-сторінці

акції – <http://www.treffpunkt-bibliothek.de/>. Регіональні організатори акції можуть додати на цю поліграфічну продукцію певну місцеву інформацію – час проведення регіональних заходів, логотипи місцевих бізнес-структур, що надають фінансову чи організаційну підтримку акції в регіоні тощо⁵. На веб-сторінці також розміщена добірка фотоматеріалів, які можна використати. Розроблено і спеціальний банер, який візуально відображає девіз акції і використовується в оформленні усієї рекламної-інформаційної продукції.

Протягом акції бібліотеки – від найменшої публічної чи шкільної до найбільших міських, регіональних та університетських проводять різноманітні заходи, виставки, читання, розповідання казок та історій, зустрічі з авторами, фахівцями у різних галузях, влаштовуватимуть театральні вистави, розважальні програми, музикування і навіть «бібліотечні сніданки» та «вечері». Заходи адресуватимуться всім віковим групам і соціальним верствам населення.

Німецькі колеги підкреслюють, що важлива роль бібліотек для майбутнього повинна знову й знову виразно наголошуватися у спілкуванні з політиками та громадськістю. Бібліотеки при цьому позиціонують себе як партнери громади, що забезпечують читання, інформаційну та медіакомпетенцію; освіту та навчання протягом життя.

Поширення інформації про акцію відбувається через уже згадану веб-сторінку, посилан-

⁵ На мал. зображена книжкова закладка з рекламою акції «Місце зустрічі – бібліотека» у версії бібліотек федеральної землі Баден-Вюртемберг

ня на неї дається на багатьох бібліотечних ресурсах, публікується у періодиці.

НБС виступає в ролі ініціатора та координатора акції, однак, значна частка роботи щодо її проведення здійснюється регіональними відділеннями. Так, проведення Дня Дій у межах федеральної акції на підтримку бібліотек у федеральній землі Баден-Вюртемберг заплановане на 24 жовтня 2010 року. Його організує Земельна Спілка НБС (Landesverband Baden-Württemberg im Deutschen Bibliotheksverband). До програми регіонального Дня дій увійдуть семінари у бібліотеках, присвячені майбутньому бібліотек, визначенню цілей їх діяльності та аналізу реалізації політики розвитку публічних бібліотек у цьому регіоні, визначеної восени 2004 р.

Окрім Дня бібліотек, німецькі бібліотекарі мають традицію проведення щорічного Дня німецького бібліотекаря – фахового форуму, який організують декілька громадських та профспілкових об'єднань. У 2011 р. відбудеться ювілейний, 100-й День бібліотекаря, девізом якого обрано: «Бібліотеки для майбутнього – майбутнє для бібліотек». Понад 3000 учасників збирає щорічно цей захід, під час якого бібліотечні працівники з усієї країни обмінюються досвідом, налагоджують фахові зв'язки, вивчають інноваційні форми, методики, технології роботи. Одним із завдань заходу є також утвердження у суспільстві розуміння важливої ролі бібліотек як інформаційних та культурних центрів.

Це завдання реалізується і через проведення окремих заходів. Як приклад, варто назвати дискусію між політиками та бібліотекарями, влаштовану 21 листопада 2009 р. в Берліні та Бранденбурзі під егідою бургомістра Берліна за темою «Простір знань для майбутнього».

24 жовтня День бібліотек відзначають і в інших країнах Європи, де є німецькомовні громади, – наприклад, у Італії, в Південному Тіролі. Так, об'єднання публічних та шкільних бібліотек Больцано в 2009 р. приурочило до цього дня акцію для читачів-дітей «Пошук

скарбів». Юні читачі, отримавши «піратський» антураж, дружно й весело займалися розшуком літературних скарбів, «захованих» для них бібліотекарями (див. фото).

Використані джерела:

1. **100.** Deutscher Bibliothekartag [Elektronische Ressource]. – Zugang zum Dokument : <http://www.bibliothekartag2011.de/biblio2011/index.php> (Zugegriffen : 2010. – Aug. 17).
2. **24.** Oktober 2009. Tag der Bibliotheken – Schatzsuche [Elektronische Ressource]. – Zugang zum Dokument : <http://www.boznerbibliotheken.it/schweitzer/Veranstaltungen.html> (Zugegriffen : 2010. – Aug. 27).
3. **Bibliotheken** öffnen Welten [Elektronische Ressource] : Bundesweite Aktionen am 24. Oktober, dem „Tag der Bibliotheken“. – Zugang zum Dokument : http://www.bibliotheksverband.de/fileadmin/user_upload/DBV/themen/2006-10-23_PM_Tag_der_Bibliotheken_2006.pdf (Zugegriffen : 2010. – Aug. 20).
4. **Für** Nachtforscher und Tagträumer [Elektronische Ressource] : Bundesweite Aktionen am 24. Oktober, dem Tag der Bibliotheken. – Zugang zum Dokument: http://www.bibliotheksverband.de/fileadmin/user_upload/DBV/themen/2007-10-22_PM_Tag_der_Bibliotheken.pdf (Zugegriffen : 2010. – Aug. 20).
5. **Karl-Preusker-Medaille** [Elektronische Ressource]. – Zugang zum Dokument: <http://de.wikipedia.org/wiki/Karl-Preusker-Medaille> (Zugegriffen : 2010. – Aug. 20).

6. **Tag der Bibliotheken** [Elektronische Ressource]. – Zugang zum Dokument: http://de.wikipedia.org/wiki/Tag_der_Bibliotheken (Zugegriffen : 2010. – Aug. 20).
7. **Treffpunkt Bibliothek**. 24. – 31. Oktober 2010 [Elektronische Ressource]. – Zugang zum Dokument : <http://www.bibliotheksverband.de> (Zugegriffen: 2010. – Aug. 28).
8. **Treffpunkt Bibliothek** [Elektronische Ressource]: Information hat viele Gesichter. – Zugang zum Dokument: <http://www.treffpunkt-bibliothek.de/> (Zugegriffen : 2010. – Aug. 28).

1.3. Загальноросійський день бібліотек

Загальноросійський день бібліотек відзначається 27 травня. Його встановлено на державному рівні Указом Президента Російської Федерації у 1995 р., за ініціативою Російської бібліотечної асоціації. Святкування приурочене до дня заснування в 1795 р. першої державної загальнодоступної бібліотеки Росії – Імператорської публічної бібліотеки, нині Російської національної бібліотеки. Віднедавна в Росії започатковано ще одну традицію – оголошення бібліотечної столиці року – міста, в якому відбувається Всеросійський бібліотечний конгрес (щороку інше).

Цікавий приклад відзначення Загальноросійського дня бібліотек на регіональному рівні демонструють бібліотеки Самарської області. В межах святкування Загальноросійського дня бібліотек тут у 2009 р. було проведено традиційну акцію «Тиждень поверненої книги» – протягом декади, з 21 по 31 травня. У ці дні у всіх бібліотеках були відмінені штрафні санкції і бібліотеки не вимагали жодних пояснень про причини заборгованості або обставини, за яких бібліотечні книги виявилися вдома у громадян. За умовами акції читачі могли здати книги у будь-яку муніципальну бібліотеку, найближчу до їх помешкання.

У День бібліотек 27 травня 2009 р. у Самарській ОУНБ пройшов фестиваль соціокультурних проєктів «Яскрава ідея!», на якому

бібліотеки області презентували інноваційні проекти, спрямовані на пропаганду читання серед молоді.

У 2008 р. програма святкування в Самарі була ще більш цікавою та оригінальною – було проведено серію акцій під загальною назвою «Час читати», зокрема, акцію «Читаючий вагон» у місцевому метрополітені, фотокрос. Ідея акції «Читаючий вагон» близька до флеш-мобу: група молодих читачів (близько 50 осіб) проїхали, читаючи класичну художню літературу, спочатку у вагоні трамваю, а потім зробили пересадку і продовжили читати у вагоні метро.

У кількох кафе міста відбулась акція «Літературне кафе», під час якої відвідувачам разом з рахунком приносили невеликий список книг, одну з яких вони могли обрати в подарунок. А підсумувало серію акцій проведене на майдані біля Самарської ОУНБ (бібліотеки-організатора заходів) свято, у програмі якого були дитячі конкурси, ігри, театралізована вистава, церемонія відкриття Лавки читачів та молодіжна гра «В гонитві за книгою».

1.4. День бібліотек у Республіці Білорусь

День бібліотек в Білорусі відзначається 15 вересня – його встановлено Указом Президента «Про державні свята, святкові дні та пам'ятні дати Республіки Білорусь» від 26 березня 1998 р.

У Національній бібліотеці Білорусі День бібліотек щорічно відзначають на державному рівні – за участі представників Міністерства культури та у класичних традиціях подібних урочистостей: промови офіційних осіб, вручення державних нагород та відзнак, урочисте посвячення молодих спеціалістів, концертна програма тощо. В 2009 р. до Дня бібліотек Білорусі було приурочене відкриття фотовиставки «Бібліомагія». Це – спільний проєкт Білоруської бібліотечної асоціації та Національної бібліотеки Білорусі. Виставка була підготовлена за підсумками конкурсу, який проводився серед працівників бібліотек.

На регіональному рівні святкування відбувається зазвичай менш формально та більш різноманітно. Скажімо, Могильовська

обласна бібліотека в День бібліотек Білорусі 2009 р. провела день відкритих дверей під девізом «Зі святом, бібліотеко!». За програмою Дня у фойє бібліотеки діяла виставка-перегляд «Бібліотека у потоці часу», на якій експонувалися рідкісні видання із фондів бібліотеки, власні видання бібліотеки професійного характеру та творчі роботи співробітників, фотографії з історії книгозбірні, а також пропонувався екскурс до технологій минулого. Для усіх нових користувачів бібліотека цього дня пропонує безоплатну реєстрацію (перереєстрацію), прощення усіх боржників – цього дня можна повернути книги, які читачі не здали вчасно, без жодних штрафних санкцій. Цього ж дня бібліотека запропонувала своїм читачам долучитися до всесвітнього руху, відомого під назвою «буккросинг» (Bookcrossing). А Могильовська дитяча бібліотека ім. Пушкіна до Дня бібліотек підготувала «Бібліотечну ніч» (з 19.00 до 23.00), до програми якої увійшли, зокрема, конкурс віршованих привітань бібліотеці, КВН-майданчик, бібліотечний «капусник».

1.5. Міжнародний День Шкільних Бібліотек

Цей день відзначався щорічно четвертого понеділка жовтня, починаючи з 1999 р. Мета свята – підкреслити ключову роль шкільних бібліотек у справі навчання та виховання дітей та привернути увагу суспільства до критичного становища, в якому опинилися шкільні бібліотеки сьогодні. Було розроблено спеціальний логотип цього міжнародного дня.

У жовтні 2008 р. Міжнародна асоціація шкільних бібліотек (IASL) проводила вже місячник шкільних бібліотек, темою якого було проголошено «Грамотність і навчання у вашій шкільній бібліотеці». Вже на початку цього року координатор проекту Рік Малголланд (Rick Mullholland), Канада, зробив заяву про перетворення Міжнародного дня шкільних бібліотек на місячник, – відтепер шкільні бібліотеки могли обирати день, тиждень, зручний з їх

точки зору, для проведення заходів. Темою місячника 2009 р. була: «Шкільні бібліотеки: цілісна картина».

Шкільні бібліотеки України й Росії останнім часом також досить активні у відзначенні Міжнародного дня шкільних бібліотек. В 2008 р. в Росії він відзначався під девізом «Шкільна бібліотека – на порядку денному», а в 2009 р. – «Шкільна бібліотека – центр тягіння», головним організатором заходів виступає Російська шкільна бібліотечна асоціація.

Серед шкільних бібліотек України, напевне, найбільш активними у святкуванні Міжнародного дня шкільних бібліотек були Славутицька асоціація шкільних бібліотекарів і бібліотеки загальноосвітніх навчальних закладів м. Славутич, які вперше відзначили його в 2006 р. Серед заходів та дій 2007 р. – бібліотечні уроки, благодійні акції, книжкові виставки, конкурси малюнків, підготовка прес-релізів, буклетів, вітальних листівок для шкільних бібліотекарів.

Використані джерела:

1. **Бібліотекари** Беларуси [Электронный ресурс] : библиотечный блог. – Доступ к документу : <http://inf.by/library/> (Доступ : 2010. – 1 авг).
2. **День** библиотек [Электронный ресурс] / ГУ «Национальная библиотека Беларуси». – Доступ к документу : http://www/nlb.by/portal/page/portal/index/detailed_news?param0=6030?lang=ru&rubricid=424 (Доступ : 2010. – 21 июля).
3. **День** библиотек в Самарской области [Электронный ресурс]. – Доступ к документу : <http://www.regnum.ru/29.05-2009> (Доступ : 2010. – 21 июля).
4. **Международный Месяц Школьных Библиотек-2009**: давайте праздновать вместе! [Электронный ресурс] // Славутицька асоціація шкільних бібліотекарів. – Доступ к документу : http://sas1.at.ua/news/mezhdunarodnyj_mesjac_shkolnykh_bibliotek_2009_davajte_prazdnovat_vmeste/2009-09-11-38 (Доступ : 2010. – 17 авг).

Підсумовуючи сказане, можна визначити основні характерні риси та тенденції щодо відзначення Дня бібліотек у різних країнах світу:

- поступовий перехід від *локальних ініціатив* до *загально-національних акцій*, до об'єднання зусиль бібліотек, різних за масштабами, відомчою приналежністю з метою сприяти усвідомленню в суспільстві важливої ролі бібліотек для його теперішнього та майбутнього розвитку;
- розгортання бібліотечних акцій у часі (від *дня бібліотек* до *тижня, місячника*);
- підтримка проведення дня бібліотек *на високому офіційному рівні* (встановлення свята указами президентів – на пострадянському просторі; участь перших осіб держави та очільників відповідних міністерств у окремих заходах національного значення). Це, однак, не означає беззастережної підтримки діяльності та розвитку бібліотек у законодавчому і фінансовому аспектах. А тому наші колеги до програми дня бібліотек включають також і
- заходи з *адвокації бібліотек*, спрямовані на те, щоб привернути увагу урядів, громади, бізнесу до проблем і нагальних потреб бібліотек, необхідності ухвалення певних рішень в інтересах бібліотек та їх користувачів; організацію лобювання цих інтересів.

Розділ 2.

Відзначення Дня бібліотек в Україні

Всеукраїнський день бібліотек встановлено в Україні Указом Президента України від 14.05.1998 р. № 471/98, як зазначено в преамбулі Указу: «Враховуючи великий внесок бібліотек України у розвиток вітчизняної освіти, науки і культури, необхідність дальшого підвищення їх ролі у житті суспільства та підтримуючи ініціативу бібліотечної громадськості».

Щоб означити основні риси *нового* формату відзначення Всеукраїнського дня бібліотек, очевидно, слід вказати, у чому полягають вади *старого*.

Аналіз публікацій у професійній пресі та матеріалів бібліотечного сектору вітчизняного Інтернету свідчить, що часто-густо цей день сприймався як професійне свято *бібліотекарів* – урочисті збори колективу, вручення грамот та інших відзнак і заохочень; святкові заходи – знову ж таки для бібліотекарів.

У кращому випадку – професійні заходи із залученням представників влади та інших авторитетних у громаді осіб. Наприклад, конкурс професійної майстерності «Міс сільська бібліотека» із запрошенням «групи підтримки» в особі голів сільських рад і представників влади обласного рівня, який декілька років поспіль приурочує до Всеукраїнського дня бібліотек Херсонська ОУНБ ім. О. Гончара або обласний Відкритий урок читання за участю VIP-осіб, проведення якого щорічно 30 вересня ініціювала та організує Херсонська обласна бібліотека для дітей.

У гіршому – читачів 30 вересня «зустрічали» зачинені двері та оголошення про санітарний день.

По-друге, кожна бібліотека організовувала свято за власним задумом – тож калейдоскопічна картинка його відзначення так і не складалася у цілісну картину події *загальнонаціонального* значення. Нас об'єднували хіба що традиційні вітання Президента України,

Міністра культури і туризму, Президента Української бібліотечної асоціації.

Разом з тим, бібліотеки-лідери накопичили цікавий досвід відзначення Всеукраїнського дня бібліотек, про що свідчать, наприклад, повідомлення, опубліковані бібліотеками на форумі «До Всеукраїнського дня бібліотек: залучення інвестицій у бібліотеку – найкраща підтримка країни та громадян під час економічної кризи», організованому програмою «Бібліоміст» напередодні свята у 2009 р.

Так, однією з найбільш інноваційних акцій, організованих Міською молодіжною бібліотекою «Молода гвардія» (м.Київ), стала рекламна кампанія, спрямована на інформування громадськості про діяльність закладу й залучення нових користувачів. Бібліотека не просто «вийшла в люди», а поїхала до них на метро – розмістила свої плакати на станціях Київського метрополітену. Це постійно діюча рекламна кампанія, що сприяє привертанню уваги громадськості до бібліотеки.

А у Дніпропетровській міській централізованій системі бібліотек для дорослих щорічно, починаючи з 1988 р., напередодні Всеукраїнського Дня бібліотек проходить Місячник інформації та реклами «Бібліотечний вересень». Мета місячника – підвищення престижу бібліотеки та бібліотечної професії, а також підвищення професійної компетенції персоналу ЦБС. В ці дні (з 1 по 30 вересня) бібліотеки запрошують мешканців міста відвідати різноманітні заходи, переглянути мультимедійні презентації, виставки літератури, взяти участь у вікторинах, зустрітися з талановитими людьми, письменниками і поетами міста.

Традиційним стало проведення конкурсів професійної майстерності у програмі Місячника, починаючи з 2005 р. Теми їх різноманітні: на кращу книжкову виставку, кращу історію бібліотеки-філіалу, на кращий масовий захід, на кращу організацію роботи «Бібліо-Успіх року», «Удача року». Підведення підсумків конкурсу відбувається напередодні свята, а нагородження переможців – саме 30 вересня.

У Волинській обласній бібліотеці для юнацтва святкові заходи насичені гумором та жартами, а Тульчинська ЦБС Вінницької обл.

головною родзинкою свого досвіду вважає впровадження звання «Почесний читач», яке присвоюється партнерам, спонсорам, друзям бібліотеки «за особливі заслуги, значний внесок у розвиток бібліотеки».

У книгозбірнях Шевченківського району м. Києва у вересневі дні також проводиться Тиждень бібліотек, під час якого розкриваються багатогранні можливості книги та бібліотеки. Програма Тижня анонсується на офіційному веб-сайті районної ради та районної держадміністрації, а кожного дня у бібліотеках району відбуваються різноманітні заходи для читачів, наприклад, презентації нових видань, літературні аукціони, фотоекспозиції, визначення і нагородження переможців читацьких конкурсів тощо.

Активно і творчо відзначають професійне свято і працівники університетських бібліотек. Так, в Науково-технічній бібліотеці ім.Г.І.Денисенка Національного технічного університету України «КПІ» до Всеукраїнського дня бібліотек було створено серію фільмів про книгозбірню за участю співробітників бібліотеки, університету та студентів, наприклад, фільм-вітання колективу НТБ з професійним святом від дирекції та кожного відділу бібліотеки, фільм-інтерв'ю «Бібліотека очима студентів», які поблизу бібліотеки та навчальних корпусів у невимушеній манері відповідали на запитання: «Яке свято відзначається в Україні 30 вересня? Як ви оцінюєте нашу бібліотеку сьогодні? Як ви її бачите в майбутньому?».

У планах колективу НТБ – продовжити створення такого циклу фільмів-інтерв'ю стрічками «Наша Бібліотека очима ректорату», «Наша Бібліотека очима бібліотекарів НТБ», «Наша Бібліотека очима колег з інших університетських бібліотек» та ін.

Читачі та партнери бібліотеки у цей день отримують почесні відзнаки у номінаціях: «Найактивніший читач», «Найкоректніший читач», «Найдисциплінованіший читач», «Найгалантніший читач», «Найкращий партнер», «За благодійність». На веб-сайті НТБ проводиться інтерактивна вікторина з бібліотечної тематики, переможці якої також отримують нагороди. А ще відбувається посвячення у бібліотекарі нових працівників книгозбірні, які стали членами колективу впродовж останнього року.

У Науковій бібліотеці Донецького національного університету щорічно з 21 по 30 вересня проходять Тижні читацьких задоволень, під час яких кожного дня у відповідному відділі презентуються можливості сучасної бібліотеки. Всі виставки, перегляди, творчі зустрічі, бесіди передбачають проведення вікторин і вручення призів переможцям, а студенти університету готують для бібліотекарів святковий концерт.

Та найбільш поширеною формою відзначення Всеукраїнського дня бібліотек все ж залишається проведення святкових заходів – їх сценаріями бібліотечні працівники щедро діляться і на сторінках фахової періодики, і на бібліотечних веб-сайтах (див. список літератури про День бібліотек).

2.1. Новий формат Всеукраїнського дня бібліотек

Новий формат відзначення Всеукраїнського дня бібліотек на державному і місцевому рівнях сприятиме популяризації бібліотеки і бібліотечної професії у суспільстві, усвідомленню важливої ролі бібліотечних установ у розбудові інформаційного суспільства, збільшить залучення користувачів до бібліотек, поінформує громаду про нові бібліотечно-інформаційні послуги, зверне увагу урядовців на проблеми читання та інформаційної письменності, фінансування бібліотек і соціальний статус бібліотекарів.

Тож який зміст ми вкладаємо у поняття «новий формат відзначення Всеукраїнського дня бібліотек»?

- ❖ Надання святу дійсно **всеукраїнського** масштабу – через використання у заходах Дня бібліотек єдиного девізу, визначеного Президією УБА за підсумками проведеного конкурсу (у 2010 р. – це «Бібліотек@ – світ нових можливостей»), єдиного рекламного-інформаційного забезпечення (плакат, книжкова закладка із символікою УБА та девізом цього річного святкування, підготовка та поширення у ЗМІ прес-релізів про свято та місцеві заходи з його відзначення), проведення низки спільних акцій, об'єднання регіональними відділення-

ми УБА зусиль усіх бібліотек, незалежно від їх величини, відомчого підпорядкування, спеціалізації тощо.

- ❖ Перетворення Дня бібліотек із вузькопрофесійного свята на **загальнонародне** – через широку інформаційну кампанію, проведення акцій за межами бібліотечного приміщення, залучення до організації заходів та участі у них широкого кола партнерів – громадських організацій, бізнесу, користувачів і тих, хто досі не користувався бібліотечними послугами. Підвищення іміджу бібліотек – як наслідок проведення акцій у межах відзначення Дня бібліотек, адресованих не лише колегам-бібліотекарям і користувачам, а широкій громаді, партнерам – громадським організаціям, працівникам закладів освіти, культури, мистецтва, бізнесу, владі.
- ❖ Посилення **адвокаційного** компоненту у заходах свята – використання його як приводу для просування інтересів бібліотек та їх користувачів, формування коаліційних зв'язків із потенційними союзниками у відстоюванні інтересів бібліотек, для лобіювання ухвалення рішень місцевої влади на користь бібліотек.
- ❖ Підвищення іміджу **Української бібліотечної асоціації** як всеукраїнської громадської організації, її регіональних відділень і місцевих осередків, галузевих і предметних секцій шляхом поширення інформації про їх діяльність.

З огляду на вказані цілі, активістами УБА було розроблено та оприлюднено на веб-сайті Асоціації рекомендації щодо проведення бібліотеками всеукраїнських акцій 30 вересня 2010 р.

2.2. Рекомендації секції директорів ОУНБ Української бібліотечної асоціації щодо проведення загальноукраїнських акцій до Всеукраїнського дня бібліотек 2010 року

З метою утвердження значимості ролі бібліотек у сучасному громадянському суспільстві, підвищення іміджу бібліотек та бібліотечної професії,

секція директорів ОУНБ пропонує:

1. Оголосити 30 вересня Днем Відкритих Дверей, коли усі бібліотеки працюють і проводять різноманітні заходи.
2. Під час проведення заходів, святкового оформлення приміщення бібліотеки, виготовлення інформаційної та рекламної продукції тощо використовувати девіз 2010 року «Бібліотек@ – світ нових можливостей» та логотип УБА;

Бібліотек@ — СВІТ НОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

3. Організувати та провести в усіх бібліотеках України флеш-моб 30 вересня об 11.00 (у приміщенні бібліотеки чи на майданчику поруч з бібліотекою). Учасниками акції можуть бути працівники та читачі бібліотеки, друзі бібліотеки, перехожі. Хід дійства, сюжет та динаміку флеш-мобу кожна бібліотека обирає самостійно. На цей час бажано запросити місцеві ЗМІ, зробити відеозапис флеш-мобу та розмістити його на www.youtube.com

Приклади флеш-мобу дивись тут:

1. Ukrainian Librarians at 17th International Conference “Crimea 2010” <http://www.youtube.com/watch?v=XzD7pNHe5Ds>

2. The T-Mobile Dance <http://www.youtube.com/watch?v=VQ3d3KigPQM&feature=related>

або інші – http://www.youtube.com/results?search_query=library+flash+mob&aq=1

4. Проводити впродовж дня екскурсії для читачів «Невідома бібліотека» з відвідуванням службових приміщень і книгозховища. Інформацію про екскурсії підготувати заздалегідь та розмістити її на сайті бібліотеки, у приміщенні бібліотеки та в ЗМІ.
5. Передбачити і провести акцію «Прощення гріхів ☺». Мета акції – спонукати читачів-боржників повернути книги до бібліотеки без сплати штрафних санкцій. Тривалість акції визначається кожною бібліотекою самостійно, наприклад, з 1 по 30 вересня.
6. Провести 30 вересня акцію безоплатної видачі читацького квитка «Стань читачем бібліотеки сьогодні!». Напередодні проведення організувати анонсування даної акції. Після проведення – повідомити місцеву громаду через ЗМІ про результати проведення акції.

м. Київ

25 травня – 18 червня 2010 року

2.3. Пропозиції Української бібліотечної асоціації щодо відзначення Всеукраїнського дня бібліотек спільно з громадою

- ❖ Якщо у Вашої бібліотеки є власний веб-сайт – створіть спеціальну сторінку, присвячену Всеукраїнському дню бібліотек. Розмістіть тут анонси заходів, які бібліотека проводитиме у межах святкування Дня бібліотек, прес-релізи, посилення на корисні ресурси, які знадобляться Вашим колегам для підготовки заходів та акцій. Оперативно публікуйте на цій сторінці звіти та фоторепортажі про проведені заходи.

Якщо Ви працюєте в бібліотеці, яка власних веб-ресурсів ще не має – скористайтесь можливостями технологій Веб 2.0 і поділіться власним новаторським досвідом у коментарях до публікацій з приводу свята на професійних веб-ресурсах (веб-сайтах і блогах).

У підсумку з таких репортажів міг би сформуватись окремий проект, на зразок Один Святковий День із Життя Українських Бібліотек.

- ❖ Визначивши перелік заходів, які маєте намір провести, складіть план підготовки та план проведення кожного – із розподілом обов'язків. Визначте цільову аудиторію кожного заходу – тоді їх ефективність буде значно вищою, аніж коли проводитимете їх «для широких верств населення». Визначте мету проведення кожного із заходів: чого Ви хочете досягти в результаті? На які наслідки сподіваєтесь? (Залучення нових користувачів, інформування про нові сервіси та можливості бібліотеки, зміцнення партнерських зв'язків, формування групи «Друзів бібліотеки», презентація перспективного проекту бібліотеки з метою залучення додаткового фінансування, залучення авторитетних осіб та організацій до лобювання певного інтересу бібліотеки і т. д.).

- ❖ Підключайте читачів і партнерів Вашої бібліотеки до підготовки та проведення свята: по-перше, вирішиться проблема обмеженості Вашого часу, а по-друге, участь у важливій роботі на користь бібліотеки згуртує Ваш актив і перетворить День бібліотек на їхнє власне свято навіть швидше, аніж підготовлені для них бібліотекарем сюрпризи та привітання (хоч і це необхідно робити!).
- ❖ Послуги публічної бібліотеки повинні ґрунтуватись на потребах місцевої громади. Пам'ятайте про це, коли готуватимете святкові інформаційні матеріали та прес-релізи – розкажіть у них історії успіху Ваших читачів, продемонструйте Вашу необхідність та важливість для розвитку громади. Продумайте, яким чином Ви зможете довести місцевій спільноті, що модернізована, сучасна бібліотека дозволить змінити на краще життя не лише її користувачів, а й усієї громади в цілому.
- ❖ Заплануйте проведення заходів за межами бібліотеки. Окрім флеш-мобу, це можуть бути й соціально-творчі акції на майданчиках, у парках – у місцях традиційного відпочинку місцевого населення «Бібліотека під відкритим небом», «Бібліотека без стін» і т.і.
- ❖ Не забувайте про важливість підготовки та поширення прес-релізів у місцевих засобах масової інформації – як у друкованому, так і в електронному (електронною поштою) вигляді. Телефонні дзвінки до ЗМІ із запрошенням до участі у головних заходах напередодні свята також не будуть зайвими. Широко використовуйте, залучайте до всіх заходів представників мас-медіа, зробіть їх своїми партнерами та друзями.
Якщо свято відзначаєте з розмахом (відкриття нової бібліотеки чи її переселення у щойно відремонтоване приміщення; відкриття центру доступу до Інтернету тощо) – не зайвим буде влаштувати і прес-конференцію з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек, за участю перших осіб місцевого самоврядування, керівників галузі культури.

- ❖ Розмістіть плакат УБА, присвячений Всеукраїнському дню бібліотек, у громадських місцях (а не лише безпосередньо у бібліотеці) – і поруч з ним розташуйте програму власних заходів до цього дня, листівки-запрошення, оголошення про окремі акції (День Відкритих Дверей, Флеш-моб, Прощення Бібліотечних Гріхів, Святкова Ніч у Бібліотеці, День Безоплатного Запису до Бібліотеки тощо).
- ❖ Не забудьте про індивідуальні запрошення для важливих гостей Вашого свята – виготовлені в дизайні та із символікою Всеукраїнського дня бібліотек. Підготуйте для них інформаційні матеріали – лаконічні, не переобтяжені професійною лексикою, які б показували роль і діяльність бібліотеки в інтересах громади, перспективи її розвитку – з точки зору розширення інформаційних, освітніх, культурних можливостей місцевої спільноти.
- ❖ Книжкові виставки – святкові, оригінальні за формою, з інтерактивними компонентами та атрибутикою (світлинами, пам'ятними сувенірами з історії бібліотеки і т. д.) – можуть стати не лише прикрасою бібліотеки в урочистий день, а й джерелом інформації про її діяльність і родзинкою екскурсійної програми.
- ❖ Використайте Всеукраїнський день бібліотек як нагоду відзначити внесок інших людей та інституцій у розвиток Вашої бібліотеки – урядовців, колег, користувачів та батьків юних читачів, дарувальників та спонсорів бібліотеки, журналістів, які допомагали Вам озвучувати перед громадою проблеми бібліотеки та інформувати про її успіхи.
- ❖ Обмін вітаннями – з колегами, читачами, партнерами – вже увійшов у добру традицію українських бібліотек. Листівки – паперові та електронні, постери і флаєри, книжкові закладки із символікою та девізом свята – це ті приємні дрібнички, вияви поваги та уваги, які об'єднують нас неформальними зв'язками і насправді багато важать для формування бібліотечної спільноти.

Такі вітальні «реквізити» зовсім не обов'язково мають бути виготовлені із застосуванням професійної поліграфії: саморобні подарунки несуть у собі більше щирості й тепла, ніж куплені.

Не переобтяжуйте електронні скриньки Ваших партнерів формальними електронними привітаннями, вони можуть виглядати і сприйматися як спам і не досягнуть поставленої мети.

Наприклад, ось такою листівкою зустрічала у один із Днів бібліотек своїх читачів Львівська обласна бібліотека для дітей і кожному читачеві разом з книгами роздавала «Вітаміни читання».

❖ Експерсії варто влаштувати не лише для офіційних гостей та читачів бібліотеки, а й запросити на них мешканців Вашого на-

селеного пункту, які давно вже до бібліотеки не зазирали і будуть приємно здивовані змінами, які тут відбулися з часів їх шкільного дитинства та студентської юності («Відкрийте бібліотеку заново!», «Центр інформаційного світу – в бібліотеці!» та ін. слогани можна використати в запрошеннях на такі експерсії).

Продемонструйте, яких *технологічних змін* зазнала бібліотечна діяльність, які інновації Ви впровадили та впроваджу-

ете, зокрема: надання доступу до Інтернету як бібліотечна послуга, допомога користувачам у освоєнні інформаційних технологій, спеціальні сервіси для людей з обмеженнями життєдіяльності тощо.

- ❖ Маєте Інтернет? Тоді встановіть контакт з бібліотекою (бібліотеками) в інших країнах (принаймні, країнах пострадянського простору, щоб мовний бар'єр не став на заваді) і обміняйтеся досвідом проведення Дня бібліотек, запросивши на це спілкування і своїх помічників у організації заходів Всеукраїнського дня бібліотек.

А безпосередньо 30 вересня можна влаштувати міжнародну відеоконференцію або чат з нагоди свята у Вашій бібліотеці.

- ❖ Залучайте Ваших творчо обдарованих читачів до виготовлення пам'ятних сувенірів до Дня бібліотек (книжкових закладок, вітальних листівок тощо) – тоді вони гарантовано будуть різноманітними, креативними і несподіваними навіть для Вас.
- ❖ Запросіть місцевого політичного діяча та/або журналіста провести декілька годин цього дня разом з Вами: говоріть з ними про справи бібліотеки, покажіть їм Вашу книгозбірню «в роботі», зробіть так, щоб Ваші читачі продемонстрували їм, чого вони досягли, які свої проблеми змогли вирішити завдяки бібліотеці; познайомте їх з інформаційними ресурсами бібліотеки та обговоріть першорядну потребу Вашої бібліотеки. Будьте переконливими і спробуйте зробити так, щоб Ваш гість подивився на бібліотеку Вашими очима. І не забудьте підготувати листа з приводу порушеної у бесіді проблеми, який Ваш гість візьме з собою – тоді буде більше шансів, що зустріч не мине марно, а матиме позитивні наслідки.
- ❖ Запропонуйте юному поколінню своїх користувачів з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек провести Інтернет-розслідування про те, як «живуть» бібліотеки, подібні до

Вашої, у інших країнах світу (на конкурсних засадах із призом за найкраще дослідження). І читачам цікаво, і Вам корисно – напередодні свята збагатитись новими ідеями, поглянути на свою бібліотеку через призму досвіду колег.

- ❖ Окрім пам'ятних сувенірів, підготуйте ще й листи-подяки партнерам, найактивнішим читачам, спонсорам і меценатам бібліотеки, що надавали допомогу та співпрацювали з Вами протягом року.
- ❖ І останнє: не влаштовуйте 30 вересня санітарний день ☺. Втрачену цього дня нагоду для зростання авторитету бібліотеки в громаді та її суспільного іміджу важко буде відшкодувати навіть титанічними зусиллями, докладеними у інші дні.

Список літератури про День бібліотек

1. **1** Всеукраїнський день бібліотек : (огляд. довідка) / Національна парламентська бібліотека України; Інформаційний центр з питань культури та мистецтва; підгот. Шаховська І. – К., 1998. – 12 с.
2. **III** обласний конкурс працівників сільських бібліотек «Міс сільська бібліотека – 2008» бібліотек [Електронний ресурс] : фінал / Херсонська обл. універс. наук. б-ка ім. Олеса Гончара. – Доступ до документу: http://www.lib.kherson.ua/news_02_10_2008.htm (Доступ : 2010. – 17 серп.).
3. **Вилегжаніна, Т.** Свято бібліотечної спільноти / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2008. – № 3. – С. 4-5.
4. **Бангард, Галина.** Святковий вечір «Шана тобі, бібліотекарю!» / Бангард Галина // Шкільна бібліотека плюс. – 2006. – №18. – С.29-31.
5. **Бейліс, Л.** Бібліотечне свято: світовий досвід / Л. Бейліс // Бібліотечна планета. – 1998. – № 2. – С.18-19.
6. **Бібліотека – книжчин дім** : сценарій до Всеукраїнського дня бібліотек // Шкільна бібліотека. – 2002. – № 5. – С.69-71.

7. **В** поисках книги [Електронний ресурс] : (сценарій для праздника в библиотеке). – Доступ к документу:
<http://kami25.livejournal.com/123460.html?mode=reply> (Доступ : 2010. – 21 авг.).
8. **Васильченко, Світлана.** Національний тиждень бібліотек у Сполученому королівстві / Васильченко Світлана // Вісник Книжкової палати. – 1998. – 7. – С.29-30.
9. **Вдячне слово книзі та бібліотеці** : (поради працівникам дитячих бібліотек до Дня бібліотек) / Чернігівська обласна бібліотека для дітей ім. М.Островського; підгот. Л.І.Непомнюща. – Чернігів, 1998. – 13 с.
10. **Вдячне слово книзі та бібліотеці** : (поради працівникам дитячих бібліотек до Дня бібліотек) / Чернігівська обласна бібліотека для дітей ім. М.Островського; підгот. Л.І.Непомнюща. – Чернігів, 1998. – 13 с.
11. **Всеукраїнський день бібліотек** [Електронний ресурс] : сценарій / уклала Халупник С.Г.; вірші Марії Павлової; Сокальська ЦРБ. – Доступ до документу: http://www.library.sokal.lviv.ua/crbscenearij_library.html (Досуп : 2010. – 19 лип.).
12. Готуємось до Відкритого уроку читання – 2010 [Електронний ресурс] / Херсонська обласна бібліотека для дітей. – Доступ до документу : http://www.library.kherson.ua/librarians/index.php?option=com_content&task=view&id=201&Itemid=9 (Доступ : 2010. – 17 серп.).
13. **Джерело ідей, думок скарбниця** : метод. матеріали по відзначенню Всеукраїн. дня б-к / Державна академія культури і мистецтв, Київська обласна бібліотека для дітей; підгот. Гонтарук В.М., Шевченко І.О. – К., 1999. – 64 с.
14. **Здановська, В.** Методичні рекомендації до проведення Всеукраїнського Дня бібліотек в освітянських бібліотеках України / В. Здановська // Шкільний світ. – 2001. – № 39. – С.11-12.
15. **Неопалима Купино!..** [Електронний ресурс] : сценарій свята бібліотек / підготувала М. Ю. Сорока; Івано-Франківська ОУНБ ім Франка.

– Доступ до документу: <http://lib.if.ua/publish2008/1220533317.html>
(Доступ : 2010. – 19 лип.).

16. **Пашкова, В. С.** Всеукраїнський день бібліотек – свято усіх громадян, усього українського суспільства / В. Пашкова // Бібліотечна планета. – 2008. – № 3. – С. 5-6.
17. **Пашкова, В. С.** Проведення Національних тижнів бібліотек у США й Австралії / В. С. Пашкова // Бібліосвіт. – 1999. – № 2. – С.3-5.
18. **Пашкова В. С.** Національні бібліотечні асоціації, 1876–2008 : монографія / В. С. Пашкова. – Х. : Акта, 2009. – 336 с.
19. **Пашкова В.С.** [Привітання із Всеукраїнським днем бібліотек] // Бібл. планета. – 2006. – № 3. – С.1.
20. **Пашкова В.С.** Внесок національних бібліотечних асоціацій у формування іміджу бібліотеки в суспільстві й підвищення престижу бібліотечної професії // Бібл. форум України. – 2007. – №1. – С.50-56.
21. **Петрова, Е.** Сегодня праздник у коллег: сегодня День Библиотек! [Электронный ресурс] (Сценарий праздника ко Дню библиотек) / Елена Петрова; Дальневосточная гос. науч. б-ка. – Доступ к документу : <http://www.fessler.ru/nmc/arch/scen> (Доступ : 2010. – 20 авг.).
22. **Про відзначення Всеукраїнського дня бібліотек** : (метод. поради) / Національна парламентська бібліотека України; підгот. Н.О.Гудімова, Л.С.Нікіфоренко, Т.М.Турбаніст. – К., 1998. – 26 с.
23. **Про встановлення Всеукраїнського Дня бібліотек** : Указ Президента України // Урядовий кур'єр. – 1998. – 19 трав. – С.10; Бібліотечний вісник. – 1998. – № 4. – С.3 ; Вісник Книжкової палати. – 1998. – № 5. – С.3-4 ; Українська культура. – 1998. – № 8. – С.13.
24. **Рогова, Павла.** До Всеукраїнського дня бібліотек : методичні поради Центральної освітянської бібліотеки ІЗМН Міністерства освіти України / Рогова Павла, Буркіна Наталія // Освіта України. – 1998. – 16 верес. – С.11.

25. **Рязанцева, Л. М.** Умейте улыбаться жизни : 27 мая – Общероссийский день библиотек / Л. М. Рязанцева // Читаем, учимся, играем. – 2004. – № 2. – С.59-64.
26. **Старцева, Диана.** Праздник, который «работает» / Диана Старцева // Библиотека. – 2006. – № 5. – С. 57-58.
27. [Сценарии празднования Дня библиотекаря в 1983-1989 гг.] [Электронный документ] / Центральная городская публичная библиотека г. Таганрог. – Доступ к документу : <http://www.library.taganrog.ru/res/scen/1day.html> (Доступ : 2010. – 12 июля).
28. **Цей дивовижний світ – бібліотека** : Методичні поради до відзначення Всеукраїнського дня бібліотек у шкільних навчальних закладах / Державна науково-педагогічна бібліотека України // Шкільний світ. – 2002. – № 35-36. – 24-36 с. вкл.

30 вересня – Всеукраїнський день бібліотек

Прес-реліз

Бібліотек@ — СВІТ НОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ

Всеукраїнський день бібліотек – свято всіх громадян, рівних у праві користуватися бібліотеками, їх ресурсами та послугами. У цей День ми відзначаємо високу місію Бібліотеки та Бібліотекаря: інформувати та просвіщати, організовувати безперешкодний доступ до інформації та ресурсів для всіх громадян, допомагати і навчати орієнтуватися у потоці інформації, сприяти оволодінню навичками пошуку та використання ресурсів на різних носіях.

Всеукраїнський день бібліотек встановлено в Україні Указом Президента України від 14.05.1998 р. № 471/98, враховуючи великий внесок бібліотек України у розвиток вітчизняної освіти, науки і культури, необхідність дальшого підвищення їх ролі у житті суспільства. На обрану для свята дату – 30 вересня – припадає вшанування пам'яті великомучениць Любові, Надії, Віри і матері їх Софії.

Бібліотека [вказується назва бібліотеки] долучилася до ініціативи Української бібліотечної асоціації відзначити Всеукраїнський день бібліотек у загальнонаціональному масштабі під гаслом «Бібліотек@ – світ нових можливостей» [вказується гасло поточного року].

30 вересня о [вказується о котрій годині та за якою адресою] *Бібліотека* запрошує своїх читачів і всіх мешканців міста (села, селища) взяти участь у:

[наводиться перелік заходів із зазначенням часу, місця їх проведення, цільового призначення, особливих умов участі, якщо такі встановлені].

Довідка:

Українська бібліотечна асоціація

Українська бібліотечна асоціація (УБА) – незалежна всеукраїнська громадська організація, що об'єднує на добровільних засадах колективних та індивідуальних членів, професійно пов'язаних з бібліотечною справою або зацікавлених у її розвитку.

Основною метою діяльності УБА є всебічне сприяння розвитку бібліотечної справи і забезпеченню права читачів та споживачів інформації на якісне і своєчасне бібліотечне та інформаційно-бібліографічне обслуговування, а також захист соціальних та інших спільних інтересів членів УБА (www.uba.org.ua).

Контакти Бібліотеки

(телефон, факс, адреса, веб-сайт, ППП відповідальної особи)

Контакти Регіонального відділення УБА

(телефон, факс, адреса, веб-сайт, ППП відповідальної особи)

Контакти Президії Української бібліотечної асоціації

(телефон, факс, адреса, веб-сайт, ППП відповідальної особи)

**Лист міському Голові /
Голові районної державної адміністрації**

Шановний пане Голово!

Бібліотека та міський (районний) осередок Української бібліотечної асоціації мають честь запросити Вас на заходи, організовані з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек.

Всеукраїнський день бібліотек встановлено в Україні Указом Президента України від 14.05.1998 р. № 471/98, враховуючи великий внесок бібліотек України у розвиток вітчизняної освіти, науки і культури, необхідність дальшого підвищення їх ролі у житті суспільства.

Громадськість міста (*району*) високо цінує Вашу увагу до бібліотек. Ми та наші читачі щиро вдячні Вам за допомогу, надану в реалізації цільових проектів бібліотеки, спрямованих на *[покращання матеріально-технічного стану, технічної модернізації, стимулювання дитячого та юнацького читання, оснащення центру доступу до Інтернету і т. п.]*.

30 вересня о *[вказується о котрій годині та за якою адресою]* запрошуємо Вас до *Бібліотеки*, щоби разом з громадою відсвяткувати Всеукраїнський день бібліотек *[наводиться перелік заходів із зазначенням часу, місця їх проведення]*.

З повагою,

(дата, підпис)

Контактна інформація
(відповідальна особа)

Вітання з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек

1) Від Президента УБА

Шановні колеги!**Від імені президії Української бібліотечної асоціації щиро
вітаю вас із Всеукраїнським днем бібліотек!**

Всеукраїнський день бібліотек – це нагода відзначити роль книгозбірень у житті кожного українця, проаналізувати значення бібліотек для розбудови демократичного суспільства і розвиненої економіки. У цей день ми відзначаємо внесок бібліотек усіх видів і типів – публічних, університетських, шкільних, науково-дослідних установ і громадських організацій, національних і сільських... Це – можливість привернути увагу суспільства до ролі й високої місії бібліотекаря – інформувати та просвіщати, організовувати безперешкодний доступ до інформації та ресурсів для всіх громадян, допомагати і навчати орієнтуватися у потоці інформації, сприяти оволодінню навичками пошуку та використання ресурсів на різних носіях. Бібліотека та бібліотекарі допомагають своїм читачам відкривати світ! Саме тому Українська бібліотечна асоціація закликала святкувати Всеукраїнський день бібліотек 2009 р. під гаслом: «Бібліотек@ – твоє вікно у світ», щоби донести до відома широкої громадськості значення сучасної бібліотеки – Бібліотеки Суспільства Знань, допомогти усвідомити, що бібліотеки постійно змінюються, що книгозбірні – це місце реалізації можливостей, що бібліотеки єднають світ.

Щиро бажаю вам, дорогі колеги, натхнення, здійснення мрій і задумів, міцного здоров'я, вдячних читачів, родинного щастя!

В.С. Пашкова, президент Української бібліотечної асоціації
8 вересня 2009 р.

2) Від Львівської обласної бібліотеки для дітей

Шановні бібліотекарі!

Прийміть найщиріші вітання з нагоди Всеукраїнського дня бібліотек. Це свято свідчить про глибоку повагу народу до своєї духовної спадщини, освіти, науки і культури, а також про визнання історичної ролі бібліотеки в житті суспільства.

Сьогодні книгозбірні – це інформаційні, культурні, освітні заклади, які роблять вагомий внесок у розвиток українського державотворення, сприяють розбудові громадянського суспільства.

Справжніми помічниками та порадами на шляху до вершин знань і мудрості народу є бібліотекарі – вірні збирачі духовних скарбів, провідники у світ нового і непізаного. Саме ви, бібліотекарі, допомагаєте читачам бути обізнаними у сучасних проблемах, пізнавати реальну картину світу. Нині бібліотеки є тими інформаційними ланками, які поєднують читачів і управлінські структури, роблять діяльність органів влади прозорою і відкритою для населення. Подальший розвиток бібліотечної справи – це запорука розвитку суспільства.

Бажаємо вам, шановні бібліотекарі, творчої наснаги, міцного здоров'я, натхнення, радості, щастя, добра і нових успіхів у вашій благородній просвітницькій справі.

Лист-звернення мера чи іншої офіційної особи до громади з нагоди святкування Тижня бібліотек

(Підготовлено Американською бібліотечною асоціацією для використання бібліотекарями на місцях відповідно до своїх потреб)

Зважаючи на те, що:

- бібліотеки надають дітям і дорослим можливості користуватися книжками, комп'ютерами та іншими ресурсами, що необхідні їм для життя, навчання та процвітання у глобальному суспільстві;
- бібліотеки організують усні читання для дошкільників, програми для оволодіння грамотою та інші програми, що заохочують американців читати;
- бібліотеки надають можливості використання літератури, комп'ютерів та інших новітніх технологій для доступу студентів, представників бізнесу та дослідників до глобальних інформаційних ресурсів;
- бібліотеки просвіщають і сприяють взаєморозумінню між різними культурами нашої нації та в усьому світі;
- бібліотекарі підтримують освічену, продуктивну та конкурентоспроможну в світі націю;
- бібліотекарі – лідери у гарантуванні всім американцям доступу до нових інформаційних технологій і навчанні їх використовувати;
- бібліотеки всієї країни відзначають Національний тиждень бібліотек під гаслом «Діти, підключайтеся @ до бібліотеки» (або «Підключайтеся @ до бібліотеки»),

Я (*прізвище офіційної особи*) проголошую (*вставити дату*) Національний тиждень бібліотек у (*назва штату, міста*) та заохочую всіх дорослих і дітей відвідати свою бібліотеку та подякувати бібліотекарям за те, що вони роблять можливим існування цієї унікальної та чудової установи.

Переклад В.С.Пашкової

Розширюючи своє бачення: бібліотеки та бібліотекарі у глобальному суспільстві

(Підготовлено Американською бібліотечною асоціацією для використання бібліотекарями на місцях відповідно до своїх адвокаційних потреб, в тому числі під час відзначення Тижня бібліотек)

Як бібліотекарі, ми використовуємо наші знання та професіоналізм, щоб допомогти нашій громаді та людям в усьому світі впоратися з новими політичними, соціальними та економічними реаліями. Наступний перелік визначає 10 основних напрямів, у яких бібліотеки відіграють провідну роль, та які пояснюють, чому важливо очолити рух наших громад до глобального суспільства.

Демократія. Бібліотеки озброюють особу інформацією, яка необхідна їй для прийняття обґрунтованого рішення щодо свого життя, надають необмежений доступ до інформації та виконують функції громадських центрів освіти протягом життя.

Вільне підприємництво. Бібліотеки гарантують вільний обмін інформацією через географічні, мовні, політичні та інші бар'єри, що є дуже важливим для конкурентоздатності бізнесу в умовах глобальної економіки.

Розширений доступ. Розвиток електронних мереж, що поєднують бібліотеки та ресурси, дає можливість легше та краще отримувати інформацію для читачів у всьому світі.

Зберігання. Бібліотекарі зберігають не відновлювані ресурси для дослідників і широкої публіки. У світі, що постійно змінюється, бібліотеки забезпечують невинний зв'язок з минулим і майбутнім нашої громади, нації, цивілізації.

Дослідження. Бібліотеки надають доступ до важливих результатів досліджень з проблем охорони здоров'я, економіки, житлового питання, навколишнього середовища та безлічі інших, важливих для створення кращих умов життя та допомоги людям жити довше, більш продуктивно та наповнено.

Інформаційна грамотність. Бібліотекарі допомагають формуванню конкурентоспроможних у світовому масштабі працівників шляхом реалізації програм грамотності, в тому числі, для дорослих і дітей, навчаючи їх шукати, оцінювати та використовувати інформацію, потрібну їм для роботи, здоров'я, освіти та інших потреб.

Популяризація бібліотек. Якщо американці та інші народи світу хочуть мати вільний і відкритий доступ до інформації, ми повинні переконати місцевих, національних і міжнародних лідерів у важливості бібліотек і бібліотекарів. Нам треба об'єднатися з колегами в усьому світі навколо вирішення питань фінансування, доступності, копірайту та ін. для удосконалення глобальної інформаційної структури.

Нові та кращі ідеї. Бібліотеки є форумом для глобального діалогу та обміну ідеями, що може привести до покращання наших урядових установ і закладів культури. Бібліотекарі повинні бути відкритими для нових способів дій і підходів, що підвищить якість обслуговування читачів.

Широке охоплення. Бібліотеки допомагають вирішити багато проблем, пов'язаних із грамотністю, безробіттям, бідністю та браком ресурсів. Для підвищення ефективності своєї роботи бібліотекарі мають тісно співпрацювати з іншими організаціями для задоволення місцевих, національних і міжнародних потреб.

Взаєморозуміння. Освіта – ключ до розуміння. Завдяки різноманітності своїх книжкових і електронних колекцій, програмної діяльності бібліотеки допомагають пізнати історію та традиції світових культур, що сприятиме кращому розумінню й допоможе вирішенню проблем і конфліктів.

Переклад В.С.Пашкової

Як організувати флеш-моб

Флешмоб (від англ. *flash mob* – *flash* – спалах; мить, миттєвість; *mob* – натовп, перекладають як «спалах натовпу» або як «миттєвий натовп») – це заздалегідь спланована масова акція, в якій велика група людей (мобери) несподівано з'являються в громадському місці, протягом певного часу виконують заздалегідь обумовлені дії (сценарій) і потім швидко розходяться врзнібч, ніби нічого й не сталося.

Явище флешмобів розпочалося після того, як у жовтні 2002 р. вийшла книга соціолога Говарда Рейнгольда «Розумні натовпи: наступна соціальна революція»⁶, у якій автор передбачав, що люди будуть використовувати новітні комунікаційні технології (Інтернет, мобільні телефони) для самоорганізації. Поняття «розумний натовп» (смартмоб) стало основоположним для розвитку флешмобів та інших подібних акцій.

Перший флешмоб датують 2003 р. і відбувся він у Нью-Йорку, США. Дуже скоро ця ідея поширилася світом та набула різноманітних модифікацій. Так, якщо «класичний» флешмоб передбачає абсурдні дії його учасників, які не мають жодної мети, то **соціомоб** – спрямований на те, щоб привернути увагу до певної проблеми.

В Україні цей рух також набув поширення, переважно у великих містах (Київ, Одеса, Дніпропетровськ, Харків). Маємо вже приклади використання цієї технології і дотично до просування книги та читання (соціомоб «Ланцюг знань», проведений у Києві на Хрещатику 27 вересня 2009 р. за участю письменників, книговидавців і, звичайно, читачів) і в бібліотечному середовищі (українські бібліотекарі провели на Міжнародній конференції «Крим-2010» перший бібліотечний флеш-моб, фото якого можна переглянути за адресою:

<http://www.flickr.com/photos/lesiakyiv/sets/72157624280443444/>).

⁶ Рейнгольд Г. Умная толпа: новая социальная революция. – Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2006. – 416 с.

*Приклади флеш-мобу можна побачити на YouTube, зокрема відео:
Ukrainian Librarians at 17th International Conference "Crimea 2010"
<http://www.youtube.com/watch?v=XzD7pNHe5Ds>
<http://www.youtube.com/watch?v=VQ3d3KigPQM&feature=rel>
http://www.youtube.com/results?search_query=library+flash+mob&aq=1*

*Соціомоб
«Ланцюг знань»
на Хрещатику.
27 вересня 2009 р.
Фото А. Яремчука
(«Сьогодні»)*

Використані джерела:

- 1. Крещатик** на 20 минут превратился в улицу-читальню [Электронный ресурс] : **в воскресенье на главной улице страны прошел социомоб «Цепь знаний»**. – <http://www.segodnya.ua/news/14081614.html> (Доступ : 2010. – 13 авг.).
- 2. Українські бібліотекарі** на Міжнародній конференції «Крим 2010» [Електронний ресурс] // Творчість та інновації в українських бібліотеках : інноваційно-просвітницький блог для бібліотекарів. – Доступ до документу : <http://libinnovate.wordpress.com/page/2/> (Доступ : 2010. – 28 серп.).
- 3. Флешмоб** [Электронный ресурс]. – Доступ к документу : <http://ru.wikipedia.org/wiki/Flashmob> (Доступ : 2010. – 13 авг.).

Круглий стіл «Роль та місце бібліотеки в громаді»
(за матеріалами Ради Міжнародних Наукових Досліджень та Обмінів, IREX)

Потенційні учасники: представники органів державної влади та місцевого самоуправління, недержавних і громадських організацій, засобів масової інформації, бізнесу.

Питання для обговорення:

- ✓ Що громада очікує від бібліотеки?
- ✓ Чим громада може допомогти бібліотеці?

Сценарій:

1. Вступне слово від *Бібліотеки* про основні напрями діяльності та перспективи розвитку бібліотечно-інформаційних сервісів.
2. Обговорення очікувань місцевої громади від бібліотечної установи.
3. Обговорення можливостей отримання додаткових ресурсів від громади на розвиток бібліотечно-інформаційного обслуговування та реалізації спільних проектів.
4. Підведення підсумків, ухвалення резолюції.

Стоп-кадр: один день з життя бібліотеки
(за матеріалами Ради Міжнародних Наукових Досліджень та Обмінів, IREX)

Чому варто провести «Стоп-кадр» у Вашій бібліотеці?
Проведення акції «Стоп-кадр» – це простий спосіб продемонструвати, що бібліотеки надають безцінні послуги нашим громадам. День «Стоп-кадр» надає можливість бібліотекам всіх типів, у всій країні чи регіоні, системі чи громаді показати, що відбувається протягом одного дня у їхніх закладах. Скільки книг видається читачам? Скільки людей, скориставшись послугами бібліотеки, знайшли роботу? Виконали домашні завдання? Ініціатива «Стоп-кадр» – це зручний спосіб зібрати статистику, фото та історії, довести цінність бібліотек тим, хто приймає рішення, та підвищити цінність бібліотек в очах громади.

«Дивіденди» від акції. День «Стоп-кадр» пропонує учасникам вдало підбрану, цікаву, несподівану і репрезентативну інформацію, яка може зарадити їм у скрутному становищі. Другою причиною успіху дня «Стоп-кадр» є прості умови участі. Щоденно бібліотеки професійно збирають статистику для того, щоб використати її лише у щорічних звітах. Зібрана в акції інформація – це «живий» продукт, що може бути ефективно використаний з метою захисту інтересів бібліотек і в піар-кампанії.

Вибір дат(и) проведення. Організацію акції варто починати за 6 місяців до обраної дати дня «Стоп-кадр». Це дозволить сформулювати інтереси та спланувати заходи, щоб залучити якомога більше відвідувачів. Додатково, це можливість включити прес-реліз про «Стоп-кадр» до місцевих анонсів подій, що відбуватимуться незабаром. Слід розмістити оголошення про подію та посилання на веб-сторінку результатів «Стоп-кадру» на сайті бібліотеки, в місцевій пресі, у соціальних мережах, на місцевих дошках оголошень поза бібліотекою.

Створіть сторінку «Стоп-кадру» на веб-сайті бібліотеки. Розмістіть інформацію, лінки на фотографії та відео якнайшвидше. Оберіть коментарі, що передають найкращу історію. Придумайте загальний девіз акції.

Щоб день «Стоп-кадру» приніс успіх вашій бібліотеці:

1. Слухайте, що говорять ваші відвідувачі. Використайте ці цитати та коментарі.
2. Опишіть участь бібліотеки та ваших відвідувачів у наступному випуску бібліотечного вісника, журналу, в місцевій пресі.
3. Поділіться своїми результатами з керівництвом та органами влади.
4. Розмістіть кнопку «Стоп-кадру» на сайті та лінк на фотографії.
5. Зробіть слайд-шоу з фотографій, що на Flickr, та запустіть його на абонементі у бібліотеці.
6. Виділіть «жирним» шрифтом коментарі читачів та розвісьте їх по бібліотеці.
7. Розповсюдьте роздаткові матеріали *Люди потрібні бібліотекам, бібліотеки потрібні людям* серед органів влади, членів міської ради, організацій та установ, підприємств, заможних громадян тощо.
8. Візьміть брошуру *Люди потрібні бібліотекам, бібліотеки потрібні людям*, коли йдете з презентаціями у школи, громадські заклади тощо.
9. Реєструючи нових читачів, видавайте їм брошуру про вашу бібліотеку.
10. Розішліть електронного листа вашим користувачам чи контактам представників громади, наводячи різні цитати відвідувачів.
11. Повідомте ваших друзів і прихильників про те, що Ви берете участь у дні «Стоп-кадру» і запросіть їх прийти в бібліо-

теку й поділитися власними відгуками про цінність вашого закладу.

12. Розробіть ваше власне слайд-шоу чи веб-сторінку, оздоблену коментарями та фотографіями з акції.
13. Запитайте, чи сайт вашого міста міг би розмістити це слайд-шоу.
14. Запитайте, чи ваша місцева телевізійна станція могла б показати слайд-шоу.
15. Запитайте, чи Ваша місцева газета могла б розмістити фотографії та заголовок. Надайте ім'я читача та його номер телефону, щоб у нього могли взяти інтерв'ю, якщо у вас є на це дозвіл.
16. Переробіть розповідь користувача на захоплюючі історії.
17. Спроектуйте кольоровий плакат 11 x 17 та роздрукуйте декілька копій для внутрішнього вжитку.
18. Роздрукуйте більше копій та поширте серед читачів.

Більше інформації про день «Стоп-кадр» у різних бібліотеках США можна прочитати на їхніх веб-сайтах і блогах, присвячених цим акціям:

<http://snapshot.njlibraries.org/index.html>

<http://www.wisconsinlibraries.org/saycheese/WhySayCheese.htm>

<http://www.snapshotpa.org/>

<http://snapshotctlib.wordpress.com/about-snapshot/>

Рекомендації Американської бібліотечної асоціації про проведення акції «Стоп-кадр», шаблони запрошень, плакатів, зразки дизайну веб-сайтів, поради з досвіду тих, хто проводили акцію, можна знайти тут: <http://www.ala.org/ala/issuesadvocacy/advocacy/statelocalefforts/snapshotday/index.cfm>

Науково-дослідне видання

**УКРАЇНЬКА
БІБЛІОТЕЧНА АСОЦІАЦІЯ**

**Всеукраїнський день бібліотек:
новий формат**

*Директор видавництва: Степурін Ігор
Комп'ютерна верстка: Оксана Баратинська*

Підписано до друку 15.09.2010.

Формат 60 X 84 /₁₆

Умов.друк.арк.: 8,37. Наклад 1000 пр.

Замовлення № _____

Видавництво “САММІТ-КНИГА”

04060, Україна, м. Київ, вул. М. Берлінського, 9

Тел./факс: (044) 501-93-94, 501-70-13,

e-mail: books@sambook.com.ua

Видавниче свідоцтво ДК 956 від 17.06.2002

